

Yitzhak Rabin a fost asasinat • Consternare pe toate meridianele lumii • Israel - în lacrimi și durere

Cutremurătoarea știre ne-a aflat în faza finală a tipăririi revistei. În loc de a fi putut acceda acestui tragic eveniment un număr întreg, cum ne-ar fi îndemnat inima și gândul, suntem nevoiți să-l reflectăm într-o singură pagină...

Fie însă ca această pagină, a 12-a - în cel mai bun spirit iudaic - să însemne pentru cititorii revistei, ca pentru întreaga ființă a lui Israel și pentru întreaga lume, pagina noastră întâi, de cinstită și de veșnică neuitare a acestui mare fiu al poporului evreu, martir al păcii, un om pentru eternitate.

ANUL XL • NR. 15 (815) • 1-15 NOIEMBRIE 1995 • 8-22 HEȘVAN 5756 • 12 PAGINI - 150 LEI

Rabin dr. YEHEZKEL MARK

Pericopa LEH LEHA

ȚARA FĂGĂDUINȚEI

Hașem (Domnul) a spus lui Avram: „Pleacă din țara ta și din locul tău de naștere și din casa părintească spre țara pe care ți-o voi arăta” (Gen. XII, 1). Țara pe care i-a arătat-o era Țara Făgăduinței - Eretz Israel.

Unii comentatori ne atrag atenția că ar fi fost mai normal să fi fost scris: „Pleacă din casa

părintească și din locul tău de naștere și din țara ta”, căci aceasta este ordinea de plecare. Întai omul își părăsește casa părintească, apoi locul de naștere și numai la urmă părăsește țara. Oare nu este o idee adâncă în această schimbare de stil și de

Continuare în pag. 5

La Tveria, cu tinerii olim

De curând, un grup de aproape 100 de tineri din România, respectând astfel, și ei, jurământul străbunilor noștri, au făcut Alia în Israel, hotărâți să scrie, prin însăși viața lor, o pagină nouă în patria străveche a poporului evreu.

Am pornit, deci, pe urmele lor, pentru ca, regăsindu-i, să vorbim, de la suflet la suflet, cu acești tineri temerari, care au lăsat în urmă părinți, frați, surori, prieteni și locuri natale, spre a începe o viață nouă în țara din care străbunii lor au fost cândva izgoniți de cei pe care „Pământul nu putea să-i mai încapă”.

H. RIEMER:
CORESPONDENȚĂ
DIN ISRAEL

Am pōsosit, într-o primă etapă, în istorica așezare TVERIA, unde au fost cazați 30 dintre cei 100 de nou veniți în aceste zile. Întâlnire emoționantă... Mulți dintre ei îmi sunt cunoscuți de la cursurile de Talmud Torā, din corul „Sira Vezimra”, de la serile de Oneg Șabat pe care le-am ascultat timp de 18 ani, pe unii din diferite alte împrejurări. Pe alții îi văd acum pentru prima oară, dar toți sunt draguți, toți sunt gata să se confeseze. Am întâlnit-o acolo și pe Tova Bin Nun, energica

Continuare în pag. 8

În pagina a 3-a:

MAXY

- O prezență febrilă în epocă
- O reafirmare în timp

■ Autoportret

Întregind „Lanțul de aur” al unor mari personalități

HENRI WALD LA 75 DE ANI

Aniversarea lui Henri Wald oferă, fără îndoială, dincolo de imaginea acestui original filozof, la 75 de ani, un prilej de meditație despre perenitatea forței spiritului într-o lume în care, din nefericire, forța spiritualului nu fost nicicând suficient pretuită.

Ideea profund iudaică, subliniată adesea de Wald, a lui „intelligo ut credam” (trebuie să înțeleg ca să cred), străină și opusă oricărui fanatism structural, i-a adus de-a lungul anilor

nu puțini oponenti (și „adversari”), dar și bucuria de a vedea că stilul său de gândire își găsește și-și va găsi mereu, ca semn al unei stațete a spiritului waldian, discipoli și continuatori.

Mărturiile despre Wald pe care le inserăm - semne de personalități importante ale culturii românești - asociază elogiului însemnul unei comuniuni afectiv-intelectuale, dar și al diversității pentru care Wald a pledat.

al salutării individualizării bazate pe absorbția unei cât mai largi expresii a sensibilității tuturor etniilor trăitoare pe aceste meleaguri românești.

Biblioteca Templului Coral, locul de desfășurare a momentului aniversar de la 31 octombrie a.c., simbolizează pentru unii participanți, cei mai mulți, o consecvență întoarcere acasă, pentru alții - o apropiere de un spațiu spiritual necesitând o mai bună cunoaștere și, prin aceasta, o adecvată înțelegere, fără prejudecăți, fără supra și subestimări. Iar cuvintele rostite de domnul acad. Nicolae Cajal, președintele F.C.E.R., de domnul Hary Kuller, președintele Comisiei de Studii Iudaice - preluate fragmente în paginile noastre de „Mărturiu” - au convers în aceeași direcție de respect, recunoștință și iubire pentru filozoful căruia, la cei 75 de ani împliniți, i se celebrează lucrarea spiritului iudaic, românesc și european, deopotrivă - și al cărui răspuns, prin însăși opera lui Wald, i-a dat măsura - unică provocare a ființei umane aruncată veșniciei.

În paginile 6-7:

Nicolae CAJAL, Paul CORNEA,
Hary KULLER, Gabriel LICEANU,
Z. ORNEA, Andrei PLEȘU,
Valentin PROTOPOESCU,
Sorin VIERU, Haim RIEMER

ÎN EXCLUSIVITATE PENTRU „REALITATEA EVREIASCĂ”

Prof. MARC CLARIAN:

„Am stat de vorbă cu SIMON WIESENTHAL”

De la „SEFER HAȘOĂ” la „CALENDARUL UNEI MARTIROLOGII”

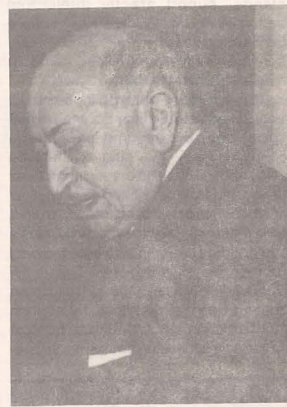
„Datorită unei întâmplări neașteptate, legate de înființarea în România a Forumului B'nai Brith «Dr. David Moșe Rosen», am avut ocazia să întreprind un voiaj la Viena - ne mărturisea, de curând, prof. Marc Clarian, un erudit prea puțin cunoscut al comunității noastre bucureștene -, și am avut ocazia, fericita ocazie de a-l întâlni pe Simon Wiesenthal”.

De aici, dincolo de interviul care urmează, începutul unei „deconspirări” în exclusivitate.

Întâlnirea cu Wiesenthal, scriitor și luptător antifascist de renume mondial, „vânătorul

de naziști”, cum a mai fost supranumit de la înființarea - la inițiativa sa - a „Centrului de urmărire a criminalilor de război”, a constituit însuși motivul vizitei dvs. la Viena?

- Unul implicit. După cum știți, de doi ani lupt pentru introducerea celei de-a treia Cărți a Cronicilor, „Sefer Hașoă”, în Tanah. În acest scop, am adresat o scrisoare președintelui Statului Israel, Ezer Weizman, care, prin directorul general al Cabinetului Președinției, domnul Arieh Shomer, mi-a răspuns că privește cu multă atenție propunerea mea. Am fost, ulterior, la Muzeul Holocaustului din Washington, unde domnul Miles Lerman, președintele Consiliului de conducere al acestui muzeu, mi-a primit și el propunerea cu mare interes. Așa că, odată ajuns la Viena, permit de Simon Wiesenthal, am încercat să-l sensibilizez - dar mai era oare nevoie? - față de aceeași idee. Nu vă ascund căm de emoționat mă simteam, chiar și la vârsta mea, aflându-mă în fața unui astfel de om, pe care-l stimez și-l citeșc cu înfrigurare de ani și ani de zile.

- Am citit undeva că Wiesenthal „a” fi un om foarte singur... Cum se face că tocmai acest om - care și-a făcut din justiție și nu din răzbunare, cum își întitulează și una dintre cărți, rațiunea existenței sale - nu are continuatori?

- Nu știu dacă are sau nu... Sper ca istoria să nu împună, cu

Interviul consemnat de
IULIA DELEANU

Continuare în pag. 4

CONFESIUNI ESENȚIALE

„Zidul înroșit de sânge de pe strada Pădurii”

CONVORBIRE CU PROF. EUGEN SEGAL,
membru corespondent al Academiei Române

Mi-am contemplat interlocutorul, așezat de-a curmezișul fasciculului de lumină care se prelingea prin fereastra neogotică a Catedrei de Chimie-Fizică de la Universitatea București. Am încercat să-mi pun ordine în întrebările ce mi se iscașeră în minte, după ce parcursesem, la insistențele mele, un foarte auster „curriculum vitae”, adică acel „breviar” riguros de date, cifre, lucrări, consemnări de titlaturi și distincții din care, inevitabil, nu răzbat nici sufletul, nici viața. Am pus deoparte toate hârtiile pe care le pregătisem...

Profesorul mi-a înțeles reacția și a început să-mi povestească câte ceva despre sine, cu acel firesc - și farmec - al evocărilor care, la un anume ceas, parcă se cer depănate... Relația subiect-reporter căzușe.

„Bunicul - mi-a mărturisit

profesorul, în vârstă, azi, de 62 de ani -, „zeida”, cum îi spuneam eu, era un croitor ieșean aidoma atator meseriași evrei ai ștetului din secolul trecut, un bunic ce mergea vineri seara la sinagoga, a cărui viață se derula după rigorile marilor sărbători evreiești. Tata, inginer agronom, adept al spiritului Haskalei, a crezut, până în anii prigoanei, că tradiția reprezentată de bunic intra în sfera «perfectului compus» și că viața lui va decurge și ea fără cutremure grave... Dar, după ce a fost dat afară pe motive rasiale, din viața profesională, care se implicase total, și-a reconsiderat evaluările anterioare. A început să predea științele naturale la Liceul Evreiesc

E. SUHOR

Continuare în pag. 4

MAXY • O PREZENȚĂ FEBRILĂ ÎN EPOCĂ • O REAFIRMARE ÎN TIMP

Dacă ar reapărea astăzi printre noi, Maxy ar fi uimit și încântat de actualitatea artei și gândirii lui artistice, care, împreună cu aceea a colegilor de luptă, inițiative și aventură spirituală, se află în centrul atenției istoricografilor, dar și a publicului tânăr. Se regăsesc azi și se redefinesc dimensiunile și caracterele mișcării artistice de avangardă din România, se relativizează, cu un surâs binevoitor,

artistică europeană - a apărut în opera lui încă din prima tinerețe. Atunci când își încheie studiile la Școala de Arte Frumoase din București și pleacă în Moldova, elev la Școala Militară din Botoșani, mându-se apoi la Iași, deschide acolo, în 1918, împreună cu Iosif Ross, o expoziție, cuprinzând lucrări cu subiecte de pe front. Mai târziu, ca elev și discipol al lui Arthur Segal la

excese entuziasmului anilor euforici, care au fost anii '20; se reexaminează, cu lupa timpului și a exigențelor acumulate în șapte decenii, sursele unor posibile și plauzibile influențări, exemple sau sugestii pentru tânăra avangardă de astăzi. În plin postmodernism, ea se poate legitima, ca pretutindeni, cu o tradiție a avangardei, în inima căreia s-a aflat, fără nici o îndoială, Maxy.

în achiziționarea de expoziții interesante și de valoare aduse din străinătate - atât cât și cum s-a putut face acest lucru în condițiile regimului de dictatură comunistă.

Un capitol substanțial este consacrat, în creația lui Maxy, graficii - portretistică, pe de o parte, ilustrații de carte, pe de alta. Ambianța culturală animată în care a trăit, relațiile și prietenii lui cu oameni iluștri ai epocii, cu toate marile figuri ale avangardei românești - de la Brâncuși la Marcel Iancu, de la Victor Brauner la Ilarie Voronca și Ion Vinea - s-au concretizat în portrete pline de expresivitate, de haz, de perspicacitate psihologică și de capacitate de evocare a unui mediu și a unei epoci.

La împlinirea a o sută de ani de la nașterea lui, să ni-l reamintim pe Maxy așa cum a fost, o figură marcantă și originală a culturii românești, un artist prin excelență modern, purtând în adânc însemnul unei spiritualități milenare.

AMELIA PAVEL

ARTE PLASTICE

Berlin și ca membru în „Novembergruppe”, se deprinde să reunească în tematica sa, fără prejudecăți, binecunoscutele picturi de avangardă pură cu unele compoziții, cum ar fi „Muncitorii la fierăstrău” (1926), „Muncitorii zilei” (1935) și altele, toate concepute în viziuni moderniste, influențate, după caz, de cubism, de futurism sau de neo-obiectivitate, demonstrând și iconografic teoria proprie a „integralismului”, ca stil-sinteză caracteristică avangardei românești. De aceea adeziunea lui Maxy, după 1945, la ideea unei arte prioritare dedicate subiectelor muncitorești se cuvine înțeleasă mai nuanțat, izvorâtă fiind și din convingeri vechi, nu neapărat din oportunism.

O pasiune durabilă a fost pentru Maxy scenografia. Proiecte de decor și costume, realizate în 1926-1927, la spectacole ale Teatrului din Vilna, pentru piese de Pirandello, de André Gide, de Ion Minulescu, și-au găsit o continuare bogată în activitatea dusă la Teatrul Barașeum în anii '40 și apoi la Teatrul Evreiesc de Stat. Numit, în 1949, director al Muzeului de Artă nou înființat la București, se dovedește nu numai un bun organizator al vieții muzeale, dar și un sfetnic inspirat

■ H. TIKTIN

■ C. BRÂNCUȘI

INTEGRALISTUL

Elev al Școlii de Arte Frumoase din București, unde a studiat cu Frederic Storck și Camil Ressu (1913-1916), Maxy (Max Herman Maxy) a beneficiat de îndrumările lui I. Iser (prin atelierul căruia trec și viitorii prieteni, Marcel Iancu și H. Daniel). De la Iser, admirator al lui Cézanne și al fovilor, Maxy va dobândi respectul față de cromatica bogată în acorduri calde și reci, ca și față de tehnica fațetării volumelor construite pe osatura unui desen coșuros, viguros în substanță. În 1922, pleacă la

Berlin, unde va frecventa atelierul lui A. Segal și va expune la „Der Sturm”. Stilul lui se schimbă, fiind atras de constructivism, „extrema stângă a cubismului”, după propria-i formulare. În atelierul lui Segal, îl reîntâlnește pe vărul său, E. Stern, colaborator apropiat al lui Max Reinhardt, posibil model al viitoarei sale activități de scenograf.

Reîntors în țară, Maxy este autorul teoriei integralismului la revista de la titlul căreia se trage denumirea orientării (1925-1927), preconizând viitorul picturii ca „integral” arhitecturii și artelor decorative. În acest sens, a profesat la Academia din str. Câmpineanu unde a încercat să aplice sistemul de învățământ de la „Bauhaus”. Dintre lucrările de grafică, portretele realizate lui Brâncuși, Meyerhold, Max Jacob, T. Arghezi ș.a., publicate în paginile „Integral”-ului, sunt cele mai pregnante. Continuând tradiția „măștilor” create de Iser sau Iancu, Maxy surprinde prin jocul cerebral al țesăturii de planuri și volume, la care adaugă uneori un „citat” din opera celui reprezentat. Deși s-a străduit să caute un „emoțional pur, sintetic”, Maxy rămâne în același timp un artist liric, în evocarea periferiei bucureștene, amintind uneori de universul fabulos al lui Chagall.

MARIANA VIDA

O fărâmă de „amintire”, ce nu se șterge

Nu pot și nici nu vreau să-l uit pe maestrul meu, M. H. Maxy. Un om prestigios cum puțini am cunoscut. Când se afla într-un grup, domina și prin ce spunea și prin prezența lui impunătoare. Ne-a pus penclul în mână, dar, ce e mai important, ne-a învățat să gândim și să iubim arta bună. Profesor eminent, și-a lăsat elevii să-și găsească personalitatea, fără să-i atragă pe linia artei lui. Cred că este o mare calitate la un artist-profesor.

„Școala de arte pentru evrei”, unde am învățat să iubesc pictura și desenul, în clasa maestrului Maxy, a creat artiști valoroși. Tîn minte cum Maxy era în vechică alergătură după spațiu, pentru ca noi, cei „mari” acum - „mici” atunci -, să putem, în ciuda faptului că nu aveam acces în facultățile de stat, să ne împlinim chemarea artistică.

Îi voi purta veșnic în sufletul meu dragoste și admirație.

TIA PELTZ

■ FICA MEA

ISRAELUL - centrul gravitațional al lui DANIEL BARENBOIM

Ca toți marii muzicieni, Daniel Barenboim este un pelerin prin centrele muzicale ale lumii. S-a născut la Buenos Aires, în casa unor muzicieni evrei ce au trecut oceanul venind din Ucraina. De copil a fost descoperit de Bush, de Markevitch și a luat drumul Salzburg-ului. Când are 10 ani (1952), se îndreaptă (bineînțeles, alături de părinții săi) spre Israel. Înțelege că aici este patria sa. Peste un an, este solistul Filarmonicii israeliene. Guvernarea îi sprijină. Dobândește burse de studii. În 1955, revine la Salzburg, studiind cu Markevitch dirijat, cu Mainardi muzica de cameră și cu Edwin Fischer pianul. În 1956, este elevul Nadiei Boulanger la Paris și capătă o diplomă la Academia

„Santa Cecilia” din Roma. În toamna aceluiași an, urmează cursurile lui Carlo Zecchi la Academia Chigiana din Siena.

Debutează în 1955, la Paris (sub bagheta lui André Cluytens), în 1956, la Londra (sub conducerea lui Joseph Krips) și în 1957, la New York (dirijat de Leopold Stokovski). La Londra, impresarul Sol Hurok îl introduce în cercurile lui Arthur Rubinstein. Moment devârf al carierei: recitalurile susținute la Tel Aviv, în 1960, cu toate cele 32 de sonate ale lui Beethoven. Peste doi ani, este aclamat, însă, ca dirijor într-un lung turneu de concerte în Australia. Începe să acorde tot mai multă atenție baghetei. Din Londra, unde se stabilește, pleacă pentru concerte în

întreaga lume. Centrele artistice germane îl cuceresc. Revine mereu la Ierusalim, cântând cu enormă bucurie pentru ai săi.

În 1967, întâlnește, la Londra, o „minune” de om și de artist, violoncelista Jacqueline de Pré. În iunie 1967, surprins, în călătoriile lor artistice prin lume, de Războiul de șapte zile, vin în Israel și susțin zece de concerte pentru militari. La 15 iunie se căsătorec la Ierusalim. Jacqueline a trecut la mozaism. În aceeași noapte, vor colabora cu Filarmonica israeliană. Acompaniedă de dirijorul Barenboim, Jacqueline va interpreta Concertul de Schumann. În august 1967, încep un tur de concerte în Statele Unite. Cronicarii lumii, recenzând concertele

familiei Barenboim, amintesc pe Clara și Robert Schumann, marii îndrăgostiți ai secolului romanticilor. Casa lor din Londra devine centru internațional artistic, locul de întâlnire a lui Vladimir Ashkenazy, Zubin Mehta, Itzhak Perlman, Pinkas Zuckerman, Dietrich Fischer-Dieskau, Arthur Rubinstein, Isaac Stern. În 1973, lumea muzicală e zdruncinată la aflarea unui diagnostic: Jacqueline de Pré are scleroză în plăci. Nu există scăpare. Jacqueline nu mai poate cânta. Daniel caută să rămână cât mai mult timp la Londra. Soții își petrec serile discutând ore întregi asupra unor partituri.

Jacqueline trece Styxul. Daniel va continua cariera. Preia conducerea Orchestrei Naționale din Israel. Impune tot mai mult prin intelectualitatea sa, prin adâncimea cu care vorbește fluent în șase limbi, despre marii compozitori, despre locul muzicii în istoria cunoașterii umane. Este tot mai mult comparat

MUZICĂ

cu Furtwängler pentru libertatea, expresivitatea tălmăcirilor sale. Ca pianist, este apreciat pentru excepționalele versiuni ale unor opus-uri de Mozart, Beethoven, Chopin, Brahms. Se dăruie cu voluptate muzicii de cameră. Colaborează cu Dieskau, cu Zuckerman și Perlman.

Îl ascultăm la Bayreuth, în 1992, dirijând Tetralogia zeului său. Într-un interviu spunea că de-abia așteaptă să plece spre Israel. Și în cetatea wagneriană visa cerul iubitelui său Ierusalim și cred că nu-l făcea plăcere că neiertătorii supraviețuitori ai Auschwitz-ului împiedicau prezența magului de la Bayreuth pe așezile Cetății Sfinte...

IOSIF SAVA

MERIDIANE ● העולם ומלואו ● MERIDIANE

IERUSALIM 3000

Festivitățile dedicate sărbătoririi a 3 000 de ani de la înființarea orașului Ierusalim au început la 14 septembrie 1995, cu o ședință solemnă a Knesset-ului și vor dura până la sfârșitul anului 1996.

În afară de inaugurarea marelui parc arheologic de pe lângă Zidul de sud al Colinei Templului, ele prevăd un bogat program: manifestări susținute de artiști israelieni, o reprezentatie cu opera „Fidelio”, de Beethoven - interpretată de către Opera de Stat berlineză -, un concert de gală al reputatului tenor spaniol José Carreras (în cadrul căruia se vor cânta „Psalmii lui David”) și un concert al Orchestrei simfonice din Pittsburgh, sub bagheta maestrului Lorin Maazel.

Bugetul pus la dispoziție pentru „Ierusalim 3 000” reprezintă la ora actuală 34 de milioane de șekeli. El va fi acoperit prin contribuții ale guvernului, ale administrației orașului, prin importante sume oferite de „Jerusalem Foundation” și de alți sponsori și, nu în ultimă instanță, prin vânzarea de bilete.

Festivitățile nu vor avea caracter politic, dar, din motive politice, unele guverne nu vor fi reprezentate.

Referitor la aceasta, Ehud Olmert, primarul orașului, în cadrul unei convorbiri cu ambasadorul Olandei - Kroener -, și-a exprimat părerea că s-ar putea discuta despre viitorul Ierusalimului, dar nu despre trecutul acestuia.

Florența dăruiește Ierusalimului o statuie a regelui David

MICHELANGELO REFUZAT

Cu prilejul sărbătoririi a 3 000 de ani de existență a orașului Ierusalim, o generoasă propunere a venit din partea orașului Florența, care intenționa să dăruiască o copie fidelă a statuii lui David de Michelangelo, înaltă de 4,5 m.

Inițial, autoritățile din Ierusalim erau dispuse să accepte darul - au trimis chiar o scrisoare de mulțu-

mir -, dar în final au declinat oferta. Ceea ce este bun pentru Florența și pentru arta universală nu este admisibil pentru Ierusalim.

Ce s-a întâmplat ne spune dl David Kasuto, adjunct al primarului Ierusalimului și responsabil cu sectorul cultural. „Reprezentanți ai evreilor ortodocși și ai arabilor s-au pronunțat împotriva acestui proiect,

întrucât sculptura reprezintă un nud și expunerea ei ar leza sentimentele locuitorilor evrei religioși și ale arabilor și nu vrem să jignim pe nimeni”.

Amabil, primarul Florenței a găsit soluția. El a declarat că orașul său va dăruii copia unei alte sculpturi, în bronz, a lui David, opera unui mare artist italian din secolul al XV-lea, Andrea Verrocchio.

ITAMAR EICHNER

EVREII NEGRI DIN S.U.A.

În S.U.A. trăiesc aproximativ 250 000 de evrei negri. Aceștia se află într-o situație echivocă: pentru albi sunt negri, pentru negri dacă ești evreu nu poți fi negru, iar pentru evrei trebuie să faci dovada respectării prescripțiilor religioase.

Evreii negri se împart în patru categorii: negrii care s-au convertit la religia mozaică; cei proveniți dintr-o legătură biethnică; membrii comunității organizației *Ethiopian Hebrews*, creată în 1889 din foștii sclavi eliberați și care dispune de șase marj colectivități numai la Chicago (acești foști sclavi se considerau evrei, au început să trăiască după prescripțiile biblice, până când, instruiți de rabini albi, o parte dintre ei au trecut oficial la iudaism); apoi, există comunitatea *Beta Israel*, a celor peste 100 000 de evrei etiopieni.

Între acești Black Jews și negrii neevrei au loc numeroase fricțiuni. Antisemitismul crescând în rândurile acestora din urmă, sporit după

tulburările de la New York din 1992, a contribuit automat la implicarea evreilor negri în acest conflict. Ațâțările antisemite ale lui Louis Farrakhan, liderul mișcării negrilor musulmani *Nation of Islam*, reeditate la recentul miting de la Washington,

MINORITARI ÎNTRE MINORITARI

nu-și greșesc ținta. Când, anul trecut, evreii negri au organizat în *African Museum* din Los Angeles o primă discuție privind identitatea lor, un grup de naționaliști negri (Panafricans) a atacat manifestarea, amenințându-i pe urmă timp de luni de zile pe participanții care au îndrăznit să spargă în mod public un tabu al societății negre.

Iată de ce chiar și o personalitate ca profesorul de drept Lani Guinier, negresă, fiica unei evreice, solicitată fiind de președintele Bill Clinton să se ocupe în Ministerul de Justiție de problemele drepturilor cetățenești, s-a declarat a fi de religie unitariană, evitând să amintească originea sa evreiască. „Într-un context negru, pur și simplu nu merge să te declari evreu”, explică Michelle Stein-Evers reporterului revistei „Frankfurter Jüdische Nachrichten” (nr. 88/1995). Fică a unei evreice germane și a unui evreu etiopian, ea a cunoscut la Los Angeles, din copilărie, soarta unei minoritate între minoritari. Politolog, cariera ei include studii în Iran (în perioada șahului Reza Pahlevi), colaborare în diferite organizații guvernamentale ale S.U.A. în materie de drepturile omului, cercetări privind procesul Helsinki, teoriile sovietice și iraniene

referitoare la revoluție. Apoi a colaborat cu *Committee of Concerned Scientists* din New York, preocupat de disidența evreiască din U.R.S.S. După tulburările rasiale de la Los Angeles din 1992, elaborează pentru primăria orașului proiecte privind înlesnirea înțelegerii de către diferitele grupuri etnice a gândirii, culturii, precum și a structurilor sociologice ale altora. Totodată, editează *Universal Jewish Almanac*, tratând problema identității lor evreiești din toată lumea. Michelle Stein-Evers este de părere că evreii negri sunt siliți de împrejurări să se ridice în favoarea cauzei negrilor. „Albii nu ne deosebesc de ceilalți. Pentru că identitatea evreiască este în sufletul meu, cea neagră mi s-a impus din afară: așa mă consider, mă tratează oamenii”.

Evreii negri trăiesc peste tot în S.U.A. La New York, în Harlem, au o sinagogă vestită, iar în Queens au înființat o ieșiva, o școală superioară talmudică. Una dintre cele mai ortodoxe comunități ale evreilor negri se află la Baltimore.

În ultimii ani, acceptarea lor în comunitatea evreiască a făcut progrese. Conform statisticilor, căsătoriile dintre evreii negri și albi sunt mai trainice decât acelea cu negrii neevrei. Explicația, este de părere Michelle Stein-Evers, rezidă în concepția identică a acestor cupluri: în privința educării copiilor, de exemplu, primează nu culoarea pielii, ci valorile etnice.

...Un evreu bătrân se așază în tren în fața unui negru. Acesta citește *Jewish Chronicle*. Bătrânul se uită la negru, apoi la ziar, apoi iar la negru. Întreabă: Șvartți zain genigț aih niș?

EVA SZMUK

Dialog Mitterrand - Wiesel

În Editura AGUILAR, din Madrid, a apărut cartea MEMORII PE DOUĂ VOCI, volum de convorbiri între François Mitterrand și Elie Wiesel.

Volumul este de mici dimensiuni, în schimb foarte atrăgător pentru amatorii de texte picante, dar și pentru intelectualii de finețe. Presa franceză de prin anii '80 semnală faptul că Mitterrand scrie, împreună cu Elie Wiesel, o carte despre Dumnezeu și Israel. Pe vremea aceea era cunoscută simpatia lui Mitterrand pentru Statul Israel. Se știa, de asemenea, despre preferințele intelectuale ale președintelui, printre care se evidențiau istoria sacră și gândirea mistică.

În 1993, cititorii francezi au putut cunoaște deja, în premieră, câteva dintre aceste convorbiri, pe care unul dintre consilierii intimi ai lui Mitterrand, seful Jacques Attali, martor la aceste convorbiri, le-a publicat în cartea VERBATIM, fără asentimentul autorilor, și care a avut succes de librărie în Franța. Pentru acest fapt, Wiesel l-a dat în judecată pe Attali, însă, până la urmă, după câțiva ani, s-au împăcat. Attali publicase cele mai importante texte ale convorbirii, dovedind, prin aceasta, după spusele literatului Iulius Basseth (în suplimentul literar al ziarului „El Pais”), „marele rafinement și deosebita sensibilitate ale consilierului lui Mitterrand”.

Cartea a apărut în plin apăs politic al lui Mitterrand, el fiind serios bolnav, în plus copleșit de numeroasele destăinuirii neplăcute despre trecutul său politic de dreapta, când s-a

identificat cu Guvernul de la Vichy.

În privința dialogurilor, ele sunt inegale, amestecându-se simple interviuri gazetărești cu dialoguri aprofundate între doi *monștri sacri* ai scenei politice mondiale, cum este, de exemplu, acela în care Wiesel, într-un interogatoriu dur, se interesează de umbrele ideologice ale trecutului președintelui, de vremea când acesta a făcut politica mareșalului Pétain.

Din convorbiri mai reiese contrastul dintre Wiesel, avocat al rațiunii morale, în calitatea sa de intelectual, și Mitterrand, omul cu rațiune politică, practică, cea a conducătorului de stat. Lucrul acesta s-a evidențiat când a fost abordată atitudinea pe care aliații au avut-o față de expansiunea lui Hitler, și mai târziu, în fața Holocaustului, a lagărelor naziste.

Cu toate că Socratele dialogurilor a fost Mitterrand, totuși a existat între ei o fascinație mutuală, între evreul supraviețuitor și francezul înrădăcinat, între intelectual și omul politic, între scriitorul de meserie și cel de circumstanță, între Wiesel - vizionarul și Mitterrand - omul de acțiune. Nu în zadar este vorba de doi interlocutori de excepție, capabili de a dăruii omenirii adevărate perle literare și filozofice.

Dialogurile președintelui cu Wiesel ne permit să obținem două portrete intelectuale dense, unul al lui Mitterrand, personaj complex și contradictoriu, și altul al lui Wiesel, scriitor, filozof și luptător pentru pace.

EZRA ALHASID

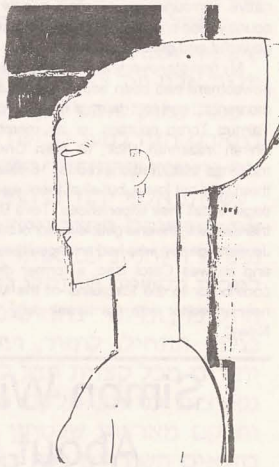
Vernisaj la Muzeul de artă din TEL-AVIV

Acesta este unul dintre cele mai mari muzee de artă din Israel, cu câteva colecții permanente, circa 15 expoziții temporare în fiecare an și o capacitate de 450 000 de vizitatori anual.

Am avut deosebită plăcere să primesc o invitație pentru un dublu vernisaj la acest muzeu: expoziția de desene necunoscute ale lui Modigliani și expoziția de pictură în ulei și acuarelă a pictoriței Lea Nikel, laureată a Premiului Israel, după 40 de ani de activitate artistică.

Ceea ce a deosebit acest vernisaj de altele la care am participat a fost numărul extraordinar de mare de invitați, care, însă, datorită spațiului adecvat, au putut asculta, în condiții optime, cuvântările rostite de primarul Tel-Avivului și de domnul Pierre Brochand, ambasadorul Franței în Israel. Specific Israelului a fost faptul că toată această masă de oameni, constituită, în mare parte, din diplomați, personalități politice și culturale, a trecut, în prealabil, prin sistemul de detecție a metalelor.

Cele 180 de exponate,

■ Unul dintre desenele inedite, semnate Modigliani

reprezentând începutul activității celebrului pictor și sculptor italian Amedeo Modigliani, în perioada dintre 1906 și 1914, au fost selecționate din colecția păstrată de fiul lui Paul Alexandre, care a fost un prieten al lui Modigliani în perioada sa pariziană. Alexandre a colecționat operele lui Modigliani înainte ca acesta să devină celebru. Modigliani s-a născut într-o familie de evrei italieni și s-a mutat la Paris la 22 de ani. El a murit la vârsta de 35 de ani.

CECILIA BANC

■ Cantor din New York

JEWISH REALITY

RABBI DR. YEHEZKEL MARK

TO THE PROMISED LAND

LEH LEHÁ PERICOPE

Hashem told Abram: go from *your land*, and from *your birth place* and from *your father's home* and go to the land I'll show you (Gen. XII 1).

Some comentators attracted the readers attention to the fact that it would have been more connect if it would have been written: go from *your parents home* and from *your birth place* and from *your land* because that is the way of leaving. First one leaves from *his parents home*, then *his birth place*, and only after that he leaves *his country*.

The truth is that this is the order of leaving a parents home, a physical leave, but which is the order of leaving a father's home from a spiritual-moral point of view? Which influences and which memoires are impregnated deeper? Of course, all that was impregnated in the human soul in his father's home until of leaving of this house will not be wiped out so easily, so quickly, so rapidly. Our father, our mother, our brothers and sisters, all our surroundings cannot be forgotten. It cannot be forgotten our native country too. We know the feeling of "country longing" or of being "home sick" which is the strongest from all these just mentioned before. This is the idea which lies behind the versets mentioned from this portion of Torah that we read this week.

This psychological process takes time, much more time until you will succeed to wipe out the impregnated impressions from leaving

your country.

How deep is these roots? And how much energy has to be put in every day in every hour in this fight for a new identity, for a new orientation in your life, if we wish to complete it with success?

Tens of thousands of Jews have decided, during all the generations - even before the destruction of first Temple -, to leave their social-economic-cultural roots from outside Eretz Israel for the purpose to reunite themselves psychologically, morally, and Jewishly with this part of the Jewish people which remained in Eretz Israel, not looking neither to the physical nor to spiritual difficulties which reigned at that time in Israel. And today (in the last fifty years) after more than 2 000 years of being dispersed in Galuth they have returned, and they still do return, day by day, and hour by hour, tens of hundreds of thousands of Jews from all the corners of the world to Eretz Israel. Some of the rich ones, other from the poorer, some in safer conditions while others from a lesser safe countries. No one is looking to the condition but to their wish to reunite themselves with this part of the nation which stayed in Eretz Israel despite the fact that the economic conditions were poor. They decided to bind their fate with these people who remained in Eretz Israel binding their personal fate with their one in the Holy Land of Eretz Israel.

At Tveria with the Young Olim

A dispatch from Israel by Chaim Riemer

Faithful to our forefathers' oath, nearly 100 youths made recently aliyah from Romania, determined as they were to write with their own lives a new page in the history of the ancestral land of Israel.

I recalled their farewell party just a short while ago, and suddenly I thought I had to find them, talk to them, one heart to another, and see what had become of these fine, bold youngsters who had left relatives and friends behind, and had abandoned native surroundings, to start a new life in the country their ancestors had been chased out of by powerful and greedy enemies.

My first stopover was at Tveria where 30 of the newcomers had been accommodated. Touching moments. I had met many of them before, either at Talmud Torah courses, or as members of the Shirah Vazimrah choir, or from Oneg Shabbat meetings that I had chaired for 18 years. A few of them I did not know, but all of them were nice, and eager to tell their experiences. Tova Bin Nun was there as well, the energetic director of the Romanian Jewish Agency, who had arranged their departure, and so was Carol Isac, a former distinguished contributor to the Magazine of the Mosaic Cult, now an editor with the Israeli daily "The Latest News".

I first asked what had been their goals as they decided to come and settle here. To that, most of them said they had been looking for a Jewish place and a Jewish atmosphere to live in, and now that they had found it their only purpose was to integrate in it as rapidly as possible. I thought this would be easily accomplished in Eretz Israel. There sure is some nostalgia to reckon with. But doesn't anyone miss some friends, or places of their childhood? Memories won't wear out so easily.

What are these youngsters going to do now? What are they planning for the future? They have lots of plans, of course, and real bold ones, too.

Horu Pascal, Szasz Daniel, Oriana and Sorin Scantei, Rodica Laura Mushoiu, Andrei Rotner, Mirela Blumenfeld, Delia Max, Janine Zaidman, Keleti Edvin, Vero Robert and Cyril Daniel Gordon from Hawaii answered to these questions. All of them are optimistic, decided to learn Hebrew quickly, and to continue their studies or the specialization in Israel.

The separation was painful enough. All these young people are so lovely and so optimistic. An infusion of youth is something we should try up every now and then. Read this as an invitation and go meet these youngsters. You'll see their optimism is real catching!

Simon Wiesenthal Speaking About His Latest Book

AN EXCLUSIVE STATEMENT FOR "JEWISH REALITY"

On his recent trip to Vienna Professor Marc Clarian, our distinguished contributor, had the great privilege of meeting Simon Wiesenthal, the famous anti-Nazi activist. Their conversation focused on Wiesenthal's latest book, which Clarian described as the closest reflection of the author's profession, architecture. By its structure and moving contents, *The Book of Jewish Memory--Calendar of a Martyrology*, has emerged as the true epitome of Wiesenthal's lifelong research.

"I worked six years on this book," he said. "Everything is based on true, genuine historical documents, whose authenticity is

well beyond any doubt. It is a calendar just like any other one, made up of 12 months and 365 days. But in it I wrote down every sorrow in the history of the Jewish people, all they have been through, day after day. These sorrows must be remembered till the end of time."

Clarian's hour with Wiesenthal seemed a lifetime of intense feeling.

It once again demonstrated that, despite all hardships, the Jewish people have the gift of putting value into life as they transfer it into eternal books. Wiesenthal's *Book of Jewish Memory* breathes the real spirit of life rising above disaster.

TO THE ISSUE'S CLOSING IN

Yitzhak Rabin Murdering A TRAGEDY OF PEACE!

THE DECLARATION OF ION ILIESCU, THE PRESIDENT OF ROMANIA

We received stupefactonally the news of murdering Yitzhak Rabin, Prime Minister of the State of Israel. The disappearance of a courageous political leader who assumed the historic commitment of the engagement in the reconciliation process between Arabs and Israelians is an immensurable loss for Israeli people. In the same time, the peace process in the Middle East loses one of the main supporters of it, a man dedicated to the building up of a right and lasting peace in this area.

The continuation and the consolidation of the peace's setting up efforts in the Middle East region represents the best homage paid to the personality of the departed.

I wish to address to the Government and to the Israeli people our entire compassion and solidarity in these tragic moments and to reaffirm the firm assistance of Romania for the peace process's continuation in the Middle East.

I would like also to convey to the mourning family my deep condolence for the irreparable loss suffered.

November 5, 1995

THE FEDERATION OF THE JEWISH COMMUNITIES IN ROMANIA
DECLARATION

The Federation of the Jewish Communities in Romania learnt stupefactonally about the murdering of Yitzhak Rabin, Prime Minister of the State of Israel, in Tel Aviv. The crime was perpetrated to the end of a great meeting which was finished by Yitzhak Rabin's words: "It must be peace. It will be peace!". There were the last words of a man who was named by the entire world's political leaders, having tears in their eyes, "a champion of the peace".

The Federation of the Jewish Communities in Romania overwhelmed with the sorrow shared by the millions and millions of men of good will from all the world expresses its firm belief that the peace's process in the Middle East is irreversible and the death of Yitzhak Rabin, one of the peace's artisans in a haunted by hatred and bathing by blood's area till now, was the last sacrifice for peace, good understanding, and living together between people.

The Federation of the Jewish Communities in Romania blames grievely once again the extremism, the every kind fanaticism and declares that it never gives up its sincere appeal for peaceful living together between people, for peace.

November 5, 1995

PROF. DR. NICOLAE CAJAL

President of the Federation of the Jewish Communities in Romania

MISCELLANY

BLOCH'S HASIDIC STORIES ON STAGE

A gifted group of Bacau actors gave their first night performance on October 8 of a theatrical version of 11 scenes from H. Bloch's *Hasidic Stories*. Attending the event at the State Theater in Bacau were local officials, men of culture, alongside a numerous audience which included many youths.

The show benefitted from the full support of the local Jewish community, whose leaders attended the rehearsals and made useful suggestions of how certain fragments were better understood. Against a backdrop of Hasidic music, the troupe succeeded in enlivening Bloch's characters to the real delight of the audience, which rewarded them with warm applause and plenty of flowers.

Feel free to contact us as the Bacau community will readily organize a tour of every other Jewish community who would like to see this beautiful performance.

(From our correspondent M. Cojocaru)

BOOK LAUNCH

A volume about Romanian Jews Holocaust, "Ghetto Diary" by Miriam Korber Berocovic was launched October 30 at Bucharest "Mihail Sadoveanu" Book Shop. The work appeared in the "Kriterion" Publishing House with the assistance of the Soros Foundation for an Open Society.

Messrs. Szabo Gyula, the "Kriterion" Publishing

House manager, Acad. Nicolae Cajal, F.J.C.R. president, and writer Radu F. Alexandru, who wrote the book's introduction too, underlined the solidarity of all the people of good will with Jews sufferings during the Holocaust, either Auschwitz or TransDnestr or another death camp. They also emphasized the author's personality, a renowned paediatrician, Doctor in Medical Sciences, testifying literary gift too. It was stressed the book's educational value for the future generations.

AN INTERVIEW WITH HARY MAIOROVICI

The "Ordinea" magazine, October 13-19, includes in its pages an interview with the composer Hary Maiorovic, Citizen of Honour in Cluj-Napoca, wrote by Nicolae Dragoş.

The composer is proud of his Jewish origin. "I am a Jew. My parents were peasants from Maramures", he said. The composer was deported to Auschwitz, his parents were killed there, only he escaped from the awful Nazi camp through a miracle.

He returned in his native town, transcended the dark periods of his life, and created outstanding compositions for over 100 movies and over 30 theater performances.

He stressed in this interview on Elie Wiesel play "At the forest gates", after the novel with the same title, staged by the Bucharest Jewish Theater.

He wrote recently the music for an autobiographic movie, "From Sighet to Vienna on foot" and the music for the impressive "Kadish" poem by Meliusz Jozsef as well as a musical project about a picture intending to be "a meditation on intolerance and silence price".

המציאות היהודית

כתב-עת של ועד הקהילות היהודיות ברומניה
ב"ה ח"כב' מרחשון תשנ"ו מס' 15(815)

בס"ד עשי"ק לסדר "והיה ברכה" (בראשית יב,ב)

הרב ד"ר יחזקאל מארק

אל הארץ המובטחת

"ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך" (בראשית יב,ו) והארץ אשר הקבי"ה שלח את אברם אליה היא הארץ המובטחת - ארץ ישראל, הארץ שאליה נפשנו קשורה. אחד מפרשני המקרא (הספרים אינם בהישג ידי כרגע וכל דברי מבוססים על הזכרון) מעיר את תשומת לבנו לעובדה שמבחינת סדר האירועים בחיי יוסף היה מן הראוי לנסח את הדברים האלה אחרת: לך לך מבית אביך ומארץ מולדתך ומארצך אל הארץ אשר אראך" וההסבר פשוט. הן הבית - (בית אביו) הוא המקום הראשון שהאדם עוזב בצאתו לדרך ואח"כ הוא הולך מן האזור שבו נולד ורק לבסוף הוא עוזב את ארצו. אין ספק שמבחינה גופנית הסדר שצויין לעיל הוא סדר עזיבת בית ההורים, אך בכ"ז יש מקום לשאול שמא יש בשינויים אלה משום רמז שיש בכוונת הכתוב לרמוז למשהו הרבה יותר עמוק. אולי רמז לכך שמבחינה נפשית-רוחנית-יהודית הסדר הוא אכן שונה ויש בו הגיון מיוחד המתגלה בתהליך הפסיכולוגי הזה. איזו השפעה ואילו זכרונות נמחקים יותר מהר ונשכחים יותר מהר? וודאי שכל מה שנשפך בנשמת האדם בבית אביו עד אשר עזב אותו, לא יימחק מהר, כיון שבתקופה זו מחיינו הנשמה היא הפתוחה ביותר להשפעת כל הנשמות הפועלות בסביבתנו: אבינו, אמנו, אחינו ואחותינו, ואפילו בחשפעת הגנתן אין לזלזל, כי השפעת כולם חזקה ביותר בתקופה זו, אבל גם את ארץ המולדת לא נשכח.

אנחנו מודעים למושג "געגועי מולדת" או "געגועים לבית אבינו" שהוא הרגש החזק ביותר מכל אלה שצינו לעיל. זהו הרעיון העומד מאחרי הסדר המיוחד של היציאה כפי שהיא מופיעה בפרשת השבוע. התהליך הפסיכולוגי הזה הוא תהליך ממושך ויעבור זמן רב עד שיצליח האדם למחוק את הרשמים שנשפגו בנשמת האדם מילדותו, מבית אביו ועד צאתו מארצו, מהארץ בה נולד.

כמה עמוק שורש זה, וכמה כוח ומוח יש להשקיע יום יום, שעה שעה במאבק הזה למען קביעת הזהות החדשה ולמען הדרך החדשה בחיים אם ברצוננו שהתהליך הפסיכולוגי הזה יסתיים בהצלחה.

עשרות אלפי יהודים החליטו בכל הדורות עוד בימי בית ראשון לעזוב את שורשיהם החברתיים-כלכליים מחוצה לארץ-ישראל כדי להתאחד נפשית ורוחנית עם אותו חלק של העם היהודי שנשאר בארץ ישראל, למרות הקשיים שנתקלו בהם בהשתלבותם מחדש בארץ הקודש באותה התקופה, והיום - בחמישים השנה האחרונות, אחרי אלפיים שנות פיזור בגלות התחילו לחזור, ועדיין חוזרים, יום - יום אלפים ורבות של יהודים מכל קצוות תבל לארץ ישראל, חלקם מארצות עשירות, חלקם מארצות עניות, חלקם מארצות שבתחון חיי היחיד גדול יותר וחלקם מארצות שבתחון חיי היחיד קטן יותר. הם אינם מתחשבים בתנאים השוררים כעת בארץ ישראל. כולם רוצים להתאחד עם אותו חלק של עמנו שהחליט לקשור את גורל חייו הפרטיים עם הגורל הלאומי בארץ הקודש מפני שכה אמר ה' לאברים:

"כי את כל הארץ אשר אתה רואה לך אתננה ולזרעך עד עולם" (בראשית יג, טו)
וכן יהי רצון שנוכה ונחיה ונירש טובה ובברכה בביאת גואל צדק בב"א.

נרצח ראש ממשלת ישראל, יצחק רבין ז"ל

תדהמה על כל קוי אורך של כדור הארץ

וגם השלום מתאבל

הצהרת נשיא רומניה יון איליאסקו

בתדהמה קבלתי את הידיעה על רציחת ראש ממשלת ישראל, יצחק רבין. הסתלקות איש פוליטי אמיץ שלקח עליו את האחריות ההיסטורית לבצע תהליך פיוס בין הערבים ועם ישראל, היא אבדה גדולה בשביל עם ישראל. באותו זמן, תהליך השלום אובד את אחד מתומכיו היסודיים, איש מסור לבנית שלום צדק ותדירי באיזור הזה. הערצה הכי טובה שאפשר להביא לאישיות בולטת כזו, היא להמשיך ולחזק את המאמצים להשלטת השלום באיזור המזרח הקרוב. ברגעים הטרופים האלה, ברצוני לשלוח לממשלת ישראל ולעם ישראל את השתתפותנו בצער ואת הסולידריות שלנו ולאשר שוב את תמיכתה המוחלטת של רומניה להמשיך את תהליך השלום במזרח הקרוב. באותו זמן אני רוצה לשלוח למשפחה האבלה את תנחומינו העמוקים על האבדה ללא תקנה שסבלה.

הצהרת ועד הקהילות היהודיות מרומניה

ועד הקהילות היהודיות מרומניה קבל בתדהמה ובצער את הידיעה על רציחת ראש ממשלת ישראל, יצחק רבין ז"ל. הפשע בוצע בתל אביב דווקא בתום אסיפת עם גדולה שבסופה יצחק רבין הצהיר: **"צריך להיות שלום! יהיה שלום!"** היו אלה המלים האחרונות של איש שמנהיגים גדולים מכל העולם הדימוקראטי מגדירים אותו, בעינים בדמעות, בתואר המיוחד "גבור השלום".

מושפע מהכאב של מיליוני ומיליוני אנשים נאמנים מכל כדור הארץ, ועד הקהילות היהודיות מרומניה מביע את אמונתו שתהליך השלום הוא בלתי הפיך ושמותו של יצחק רבין ז"ל, אחד מאמני השלום באזור שלא מזמן השגאה שלטה בו ושטבל בדם, היה הקרבן האחרון כדי שהאנשים יבינו ויסיכמו לחיות בשלום ובהבנה הדדית. בלב שבור מכאב, ועד הקהילות היהודיות מרומניה מתנגד שוב ושוב לקיצונות ולקנאות מכל סוג שהיא ומצהיר שלא נוותר אף פעם על קריאתנו הכנה לחיי שלום בין אנשים ועמים ולמען השלום.

נשיא ועד הקהילות היהודיות
חבר האקדמיא פרופסור ד"ר ניקולאי קז'ל

בטבריא עם עולים צעירים מרומניה

כמעט מאה צעירים מקהילות יהודי רומניה, חברי "תנועת עלי-ה" שנוסדה במדינה זו ע"י החברה טובה בין נון, המנהלת הכללית של סניף הסוכנות פה, עלו ארצה לפני זמן קצר ושלושים מהם הגיעו לטבריא, שם הם לומדים ומתכוננים להתחיל חיים חדשים בניגים בונים בארץ הקודש.

ברצוני לשוחח פנים אל פנים עם הצעירים שלנו ולשמוע מפייהם מה הם חושבים ומקוים ומה הוא הרושם הראשון פה, בארץ ישראל, נסעתי לטבריא להפגש עם הקבוצה הזאת של צעירים אמיצי-לב. מצאתי שם קבוצה מאורגנת, צעירים עליוזים, מרוצים מכל מה שמצאו שם ועם רצון עז ללמוד יותר טוב שפת עמנו וקורות עם ישראל, ארץ אבותינו ושל דורות ההוה והעתיד. הרגשתי אוירה של אופטימיות כל כך מדבקת, עד כדי כך שהרגשתי גם את הצורך להזמין את קוראינו לבוא לחיות שעה קלה באוירה זו. ואל לשכוח: האופטימיות מדבקת.

חיים רימר - כתבה מישראל

"סיפורים חסידיים" בתיאטרון הממלכתי מבקוי

ביום ראשון ה- 8 באוקטובר ש.ז. ניתנה הצגה בתיאטרון הממלכתי מעיר בקוי עם 11 מערכונים מספרו של ח. בלוך - "סיפורים חסידיים". היו נוכחים נציגי השלטונות המקומיים, קהל רב, צעירים וזקנים גם יחד. הקהילה המקומית עזרה להגשמת ההצגה. יו"ר הקהילה ויועציה השתתפו בחזרות ותקנו את אופן הבנת הגרסאות וזה אפשר לשחקנים לתאר באופן הכי טוב את תוכן ספוריו של בלוך. גם המוסיקה החסידית תרמה למטרה זו.
כתב: מ. קוויקורו

פירסום ספר חדש

ביום ה- 30 באוקטובר ש.ז. פרסמו בחנות-ספרים "מיכאל סאדוביאנו" את הספר "יומן הגיטו" של ד"ר מרים קורבר - ברקוביץ, שהופיע בהוצאת לאור "קייטרינו" ובתמיכת היקרן הציבורי סרושי, עם הקדמה של הסופר רדו פ. אלכסנדרו. שבחיה של המחברת של הספר ועל חשיבות הספר הזה נאמו: מר סאדוב גיולה, מנהל ההוצאה לאור, חבר האקדמיא פרופ. ד"ר ניקולאי קז'ל - נשיא הפדרציה של הקהילות שלנו והסופר רדו פ. אלכסנדרו.
לכולם ענה המחברת הדגולה שסיפרה על החיים בגיטו ונאומה היה מאוד מרגש.

O TRAGEDIE A PĂCII

DECLARAȚIA PREȘEDINTELUI ION ILIESCU

Am primit cu consternare vestea asasinării primului ministru al Israelului, Yitzhak Rabin.

Este o imensă pierdere pentru poporul israelian, prin dispariția unui om politic de curaj, care și-a asumat răspunderea istorică de a se angaja în procesul de reconciliere dintre arabi și israelieni. În același timp, procesul de pace în Orientul Apropiat pierde pe unul din susținătorii săi de bază, un om dedicat edificării unei păci juste și trainice în această regiune.

Cel mai bun omagiu care se poate aduce personalității celui dispărut îl constituie continuarea și consolidarea eforturilor de instaurare a păcii în regiunea Orientului Apropiat.

În aceste momente tragice, doresc să transmit guvernului și poporului israelian întreaga noastră compasiune și solidaritate și să reafirm sprijinul hotărât al României pentru continuarea procesului de pace în Orientul Apropiat.

De asemenea, țin să transmit familiei îndoliate profundele mele condoleanțe pentru ireparabila pierdere pe care a suferit-o.

5 noiembrie 1995

DECLARAȚIA FEDERAȚIEI COMUNITĂȚILOR EVREIEȘTI DIN ROMÂNIA

Federația Comunităților Evreiești din România a aflat cu stupeoare vestea asasinării la Tel Aviv a lui Yitzhak Rabin, primul ministru al Statului Israel. Actul criminal a avut loc la sfârșitul unei mari adunări populare, în finalul căreia Yitzhak Rabin a declarat: „Trebuie să fie pace. Va fi pace!”. Au fost ultimele cuvinte ale unui om pe care liderii politici din întreaga lume democratică îl numesc, cu ochii în lacrimi, „un erou al păcii”.

Copleșiți de durere, împreună cu milioanele și milioanele de oameni de bună credință de pe tot globul, Federația Comunităților Evreiești din România își exprimă convingerea că procesul de pace în Orientul Mijlociu este ireversibil și că moartea lui Yitzhak Rabin, unul dintre artizanii păcii într-o zonă bântuită până acum de ură și scaldată în sânge, a fost ultima jertfă pentru ca oamenii să înțeleagă și să accepte să conviețuiască în pace și bună înțelegere.

Cu inimile grele de durere, Federația Comunităților Evreiești din România condamnă încă o dată extremismul, fanatismul de orice sorginte și declară că nu vom renunța niciodată la apelul nostru sincer pentru conviețuire pașnică între oameni, pentru Pace.

5 noiembrie 1995

Președinte,
Acad. prof. dr. NICOLAE CAJAL

Consternare pe toate meridianele

BILL CLINTON: „SHALOM HAVER”

Președintele american, Bill Clinton, a deplâns moartea premierului Yitzhak Rabin, afirmând că acesta a fost „un martir pentru pacea națiunii sale”. „L-am admirat și l-am iubit foarte mult. Deoarece cuvintele nu pot exprima adevăratele mele sentimente, permiteți-mi să spun doar «Shalom Haver» (La revedere, Prietene)”.

BORIS ELȚIN: „O ÎNCERCARE DE A DETURNA PROCESUL DE PACE”

Președintele Federației Ruse, Boris Elțin, a fost șocat de știrea privind asasinarea premierului Yitzhak Rabin. El a calificat asasinarea lui Rabin drept „încercare de a deturna procesul de pace și a arunca Orientul Mijlociu în suferințe și sânge”.

JACQUES CHIRAC: „O AGRESIUNE LAȘĂ”

Președintele Franței, Jacques Chirac, a adresat un mesaj președintelui israelian, Ezer Weizman, în care apreciază că asasinarea premierului Rabin este o agresiune lașă și „dovedește dorința unor elemente extremiste de a întrerupe procesul de pace”.

HOȘNI MUBARAK: „GLOANȚELE TRĂDĂTOARE AU UCIS UN PARTIZAN AL PĂCII”

Președintele egiptean, Hosni Mubarak, a condamnat energic asasinarea primului ministru Rabin, subliniind că acesta a fost „un partizan al păcii”.

„Israelul scaldat în lacrimi și durere”

România liberă
Lumea,
în stare
de șoc

Cronica zilnică
Pacea care aduce
Rabin
consternare la războinic
în slujba păcii

EMDEVARUL
ZIAR NAȚIONAL INDEPENDENT

Extremismul este prin el însuși
generator de crimă
O crimă care a incremenit planeta
Generalul păcii, Yitzhak Rabin, ucis
pe Golgota păcii pentru martiri

Rabin, un crucificat al morții
Recviem
Să mori rănit din dragoste de pace
O jertfă pe altarul păcii

„Sperăm că Rabin
a fost ultima jertfă
la procesul de pace”

„Pământul fâgăduinței” scaldat în lacrimi

Un asasinat care a tăiat respirația lumii întregi
Vestea a făcut înconjurul capitalelor în câteva minute
Liderii politici sunt consternați și îndurerați

Întreaga presă din țară și din străinătate:
„Asasinarea lui Yitzhak Rabin, o tragedie a păcii”

Correspondența de la Națiunile Unite
Emoție și durere

Corina
Mămină
„Sperăm că Rabin
a fost ultima jertfă
la procesul de pace”

Soarta îi desemnează pe martiri
dintre oamenii puternici

Vocă României
Ambasadorul Israelului la București
„Această crimă este contrară
firi poporului israelian”

Condamnă

CURIER NAȚIONAL
cotidian de Informații

„Israelul

în lacrimi și durere”...

este titlul îndoliat de pe prima pagină a cunoscutului ziar „Yedioth Aharonoth”. „Rămânem orfanii”, scrie la rândul său „Maariv”. Potrivit agenției Reuter, care transmite această relatare, o firmă de transport în comun a asigurat gratuit deplasarea la Ierusalim a cetățenilor din marile orașe ale Israelului pentru a-și lua un ultim rămas de la fostul premier.

În piața în care s-a petrecut drama, numeroși cetățeni au scris, cu lumânări aprinse, întrebarea: „De ce?”, iar un tânăr, cu ajutorul unui spray, a scris: „Yitzhak Rabin Square” („Piața Yitzhak Rabin”).

Numeroși cetățeni s-au adunat, duminică, în fața locuinței lui Rabin dintr-o suburbie a Tel Aviv-ului.

Vecinul lui Rabin, Eran Fugel (20 de ani), a pus o bluză gri pe un portret al lui Rabin zâmbind. Cu mâinile tremurând, Fugel a aprins o lumânare și a înfipit pe bluză următoarea inscripție: „Poporul s-a decis pentru pace!”.

În aceste zile de durere și doliu, cetățenii Israelului s-au gândit deseori la cuvintele rostite de Yitzhak Rabin în septembrie 1995, cu prilejul semnării Tratatului Oslo II: „Fiecare colțșor de pământ, fiecare denumire, fiecare filă a istoriei noastre, parte din fâgăduința divină, sunt ale noastre și ale generațiilor ce vor veni după noi. Aici ne-am născut, aici ne-am afirmat ca popor, aici am clădit un adăpost pentru prizoniți și aici am construit un stat, model de democrație. [...] să nu permiteți ca o țară în care curge lapte și miere să se transforme într-o țară în care să curgă sânge și lacrimi! Să nu permiteți!”

MAREA ADUNARE DE DOLIU DE LA TEMPLUL CORAL DIN BUCUREȘTI

Nu. Nu putem să ne resemnăm că Yitzhak Rabin ne-a vorbit ultima oară în această seară de 4 noiembrie, la Tel Aviv. Vocea lui ne răsună și acum în urechi, o vom auzi mereu, de câte ori va fi nevoie, de câte ori ne va fi greu, de câte ori va trebui să ne dovedim curajul, demnitatea, forța spiritului, generator de armonie în univers, contra forței, întotdeauna destructive, a armelor.

Adunarea de doliu din 6 noiembrie a.c. de la Templul Coral din București a fost generată de acest sentiment, consacrat fiind memoriei celui ce a fost una dintre personalitățile politice de prim rang ale Israelului zilelor noastre, ale lumii evreiești contemporane, primul general de armată și lider al poporului israelian care a avut curajul să întindă mâna, în semn de pace, conducătorului palestinian Yasser Arafat și regelui Hussein al Iordaniei.

Au participat conducători ai F.C.E.R. și C.E.B., personalități ale vieții culturale românești, un mare număr de membri ai obștii bucureștene.

Au ținut să ne împărtășească durerea domniilor Adrian Năstase, președintele Camerei Deputaților, președintele executiv al P.D.S.R., Ioan Roșca, purtător de cuvânt al Guvernului, Ion Diaconescu, președintele Partidului Democrat, Petre Diaconescu, prim-vicepreședintele P.N.T.C.D., Victor Boștinaru

(P.D.), Dan Amedeo Lăzărescu (P.N.L.), Ștefan Cazimir (P.D.S.R.), alți parlamentari. Din partea Secretariatului de Stat pentru Culte a fost de față dl

director Ștefan Ioniță.

Au luat, de asemenea, parte la acest miting de doliu P.S. Părintele Bogdan, din partea Patriarhului Teoctist a Bisericii Ortodoxe Române, reprezentanți ai altor culte din România.

Ne-au fost alături în greua încercare resimțită prin pierderea marelui om de stat israelian

Excelențele Lor dl Avshalom Megiddon, ambasadorul Statului Israel la București, Bernard Boyer, ambasadorul Franței, dr. Anton Rossbach, ambasadorul Germaniei, Andrew Philip Foley Beach, ambasadorul Marii Britanii în România, dna Lily Hahami, consilier cultural al Ambasadei Israelului, întregul personal al aceleiași ambasade, dna Susan Jakobs, consulul general al Ambasadei S.U.A. la București, dna Debra Towery și dl

celui dispărut, prim-cantorul Willy Harnik a înălțat o rugăciune, corul Templului Coral (dirijor Roger Avramescu) a interpretat impresionant melodiile sinagogale adecvate. Întreaga asistență a păstrat un moment de reculegere în memoria lui Yitzhak Rabin, zihrono livraha (binecuvântată fie-i amintirea!). În fața Aron Kodes-ului deschis, Eminența Sa Rabin dr. Yehezkel Mark s-a rugat pentru pacea și prosperitatea României, a Israelului, a întregii lumi, dl haham Eliezer Glantz - pentru odihna în Gan Eden a sufletului celui care a fost Yitzhak ben Avraham Rabin. Dl prim-cantor Willy Harnik a intonat „El Male Rahamim”.

Eminența Sa Rabin dr. Yehezkel Mark a evocat dramaticele împrejurări ale cumpănii premature a vieții primului ministru israelian, familiei îndoliate și făcut o succintă trecere în revistă a meritorilor de excepție ale celui dispărut și, în numele F.C.E.R., a transmis guvernului israelian, familiei îndoliate întreaga solidaritate și compasiune a obștii noastre, îndemnând pe cei rămași să conducă Statul Israel la continuarea trativelor de pace cu vecinii arabi, drept singura ripostă împotriva dușmanilor păcii, indiferent care ar fi ei.

YITZHAK RABIN, ZIHRONO LIVRAHA !